34 FILE 59 nbk 38 p 34–39

26.3.22 (Sunday)

Socwatsha, Somgandi, Nsuze.

ukutung' izicoco

Per Socwatsha

Kute ku se kwa Zulu kwa ku jutshw' ibuto, kutiwe ka li tung' izicoco. Se be citeka be yo funi' ungiqane (RESIN); abafana ba yo zi kelela emahlatini, emxotsheni ye mfula, lapa ku kona umzungulu, o mila ku yona. Abanye ba wa tenge kwa ba wukileyo. U se fika nawo ke ezwe u ngobolondo ~~zu~~ (ukukwe hluba; ukuze kipa izibiwane, zi nc gaz' e li bomvu). U ya ~~w~~ ku keta, a kete o ku ukudhla, ku zal' oku izilokozana (ezi ngang' esandhla), a ku ntshinge; zi fumbe e ~~t~~ se wu bumb' isiqaxa. Umhlopa ungiqane. Omunye uz' upekwe inyanga e yazi ukutunga, omunye a zi pekele yena uti u nga kutwa, aba se yo bez' inyanga.

Ukupekwa kwawo, u pekwa ~~ny~~ ngo denyezi, ~~ut~~ (isihlepu so kumb' o kwafa u pekelw' esibazeni pakati a nga sondezi ezeleni kwo tango, edu ze kwezindhlu, we

sab' ilangabi ukulokiso' izindhlu. Ka telwe amanzi. Ku televa yena yedwa nje (ungiyane), a be se neibiliika, a xwade So ku za uti izilokazana zi zi selezo zi ye ngapansi. A base ~~nje~~ umlilo kubile nje, u za ukwetuka se ku penduka, se ku ba mnyamana, ~~ke~~ se ku pel' ubuhlope. Se ku zo bona yoni gniyanga ukuti "Aa!" utshile manzi. U se zo tel' amanzi-ake, a bandaze nje nobe (inkezo). A gub' ingalo, a nga londeli yen' eduze, a vele ngalapa ku velakon' umoya. A wa teleke amanzi ~~ke~~ ngo kuhlala kwa manzi ku ~~at~~ ngiyane, kuti Bu! Se ku suk' ilangabi, njengokuba kutsh' isikota nje, li suk' ilangabi, li pele se li pakeme se li kude njeng' omunt' omude impela, naze li indhleile, li ~~ndu~~ dhlule ingalo eyo bekile. U se lwepula ke udengezi U ngiyane lapo u se tambile, u se upete pete. U se tat' udengezi, u se wu tel' etsheni, njeng' ~~a~~ oju lwezinyosi. U se pala ~~ngal~~ ngesipalo, e pal' okusa namatel' odengezini, e ku palel'

etshemi. U ze wa gazaka, ezezi hlanganisa. U sede teb'amanzi abandayo, uti-koku pole, ku qine.
U be sa gale uku mpucula kugala, ungezijane e sa pekiwe. Wa ye se tshiye izinwele e zi isibaya, e gale ngo ku bek' ugondo (inggwango). A ku beke okakazini, a be se puca ngopakati na ngapandhle, a tshiye isibaya sezinwele. U puca ne nsingo. U setat' ugondo ne ntambo e ya potwayo yoze. U se tat' iwa lo ku tunga. Kwa cijwa 'npondo lewe nkomo. Lwa cijwa lwa cijwa, lwa dijwa (ngama) u se tshio usungal' oku ncane, u se boboza. Imbobo lena. Ke i ga u ngen' intambo. U se de hlab' ezinwele e hlab' ogondweni, e dons' intambo njalo, enze ukuba ku ngawi (ugondo) Intambo i bande ikona e zo yungez' ikanda a y'a fike lapa egale kona. Uma ku nga hlangane u buy' a yi xeume ngenye, enze ukuba kuze ku hlangane a fike lapa egale kona. Ngo ku hlangana kwako ke ku ba

ugondo lodwa, Ungizane lo, a wu teb' stshem, ke, u se wagaza ke. Kapa wu gazisi o ko kudhla, u se wu gogonga nje, a ~~wu~~ wenze u be njeng' endukeni nje, kubekude. A bane ukuti: Nhu! se ku yo hlangana. A wu bambe nge zandhla zo zibili, ekugcineni ngo ndawo zombili, a ku tamelis' embilikweni, enze ukuba u ncibilike, u ze u namatel' ogondweni. U se ku beka ke kahle ekanda; u se hlangana. Sekuti izihloko zo zibili zi hlangane zite nqe. U sede cindezela nge zitupa, e namatisel' ogondweni. U ~~vo~~ yo ngen' ungizane ogondweni, njengob' umnanzi. Ngo ku hlangana kwawo, u se tat' uti, ~~o lwa~~ 'se lwa cigwa, o lwe ngqonga (lo ku tunga bonk' abantu) - lwa lu cija. Wa lwenza njenge pini e bondazo, lwa lu ncane kodwa kuna pini. U seti "Londela ke", u zed' ewu tshaya ke, a wa lungisa. U se m ngama ute buqe. U se diya

nanz'

kugela,
tshiye
'in
eke
kati
baga
. U
vazo
. Kwa
~~de~~
wa
(ngama)
u
a u
imvele
bo njalo,
ro i bande,
a
na
ume
hlangane
Ngo
ba

kahle-ke, enza ukuba ugondo lu veli'obala, a nga lu fuleli lonke. A lungenise kahle, kuze ku hlangane. U sez'ome-ke, a gine, ati ngqi. U ze tat'umbokojcwani'encane e ngang'e viyo (ituluwa), noma ikiwane. U ze vu gudhla-ke, uma u be muhle, ku hlangane izihlepu (zifaca). U ze pelile njalo, naze u sed'e gudhla, U ze tat'amanzi u ze wa teli okambeni. U ze zi buka kon'emanzini, ngoba isona sibuko sakite.

Ukutunga loku ku pela ngelanga um'ungiyane ekona. Ilowo u nowake, ilowo u no wake. Inyanga inge i nga zed'abant'a ba isihlanu ngelanga nsca i ba vukele; i ba gale ngoku fudumala kwelanga.

Uma i m galis'ingana, i nika'imbuzi, uma i m pinda i nikw'umkonto, noma imbenge, noma isigubu sa manzi noma e'in ngumelo ngwazi. Ku ba kunje kona.

39

...ama o... galisa umuntu

Ku gala kwa kuba umkonto ~~k~~ nje woti (ngob' upiselw' oteni); noma ku mibenge, u kotile (kokile) njalo. Se be biza kakulu namhlanje.

Ku zoti ke, se ku zinzanga izimbili e tungile, u se zo cwala ke a cwalwe zinz' indoda. Sa cwalane. Ukucwala lok uhlakoza izincwele e (tt) zi tshonisa panse, e zi bekisa nga so Gondweni; u cwala ngoti o lu zotohiwe ~~ll~~ yo ngomese (m).

Uma ku ngeko ndoda, yen' ihamb' ez' umsindweni, u yatsho nje na ku mfazi wake, ati akuze ngi cwale. ~~Ke~~ Umfazi ke a buyis' amadhlodhlongo a pumile, a nga cwalise njeng' okuba e ~~cwala~~ cwalwa zinz' indoda.

<u>Nsuze</u>. Latter part by Somgandi

<u>Ukwakiwa kwendhlu</u>

Ku gala nga ku yo gaulw' izintungo ehlatini, izincane, e zi ngang' umlanw' omkulu nezi ngapezulwana. Be ~~ku~~ kwebulwa inxoza. Be se kwakiwake Sekutumbewa masele ke. Se ku gxumyekwa